

تورک یوردی

[اون آلتنجی سنه]

تورک اوجاقلری مرکز لهیئتی طرفندره نشر اولنور.

جلد ۵

مارت ۱۹۲۷

نومرو ۲۷

تورک اوجاقلری مرکز هیئتئ بناسنک تمل آتما مراسمی

ملیتپروولک فکرینک ایلك آبدەسنی تشکیل ایدەجک اولان تورک اوجاقلری مرکز هیئتئ بناسنک تمل آتما مراسمی ۲۱ - مارت - ۱۹۲۷ بازار ایرتسی کونی ساعت اون ایکیدە یاییلمشدر .

ایلك تمل طاشنی؛ بویوک غازیمز نامنه محترم باش وکیلیمز عصمت پاشا حضرتلری وضع ایتشلردر .

بومناسبتله محترم باش وکیلیمزک اوجاقلیرک کوکسلرینی قاپارتاجاق تقدیرات ایله دولو قیمتدار نطققریلە عزیز رئیسمر حمدالله صبحی بکک هیجائلی خطابه لرینی عیناً درج ایدیورز :

باسە رکیل عصمت پاشا حضرتلربنک نطقی

« محترم افتدیلر ،

تورک اوجاقلری مرکزی بویوک بناسنک تمل قونما مراسمنه رئیس جمهور حضرتلری کندیلری نامنه بنی نوکیل بووردیلر . بو وظیفەدن جداً مفتخر و بختیارم . دولتمزک محترم رئیسنک بو وسیله ایله ده تورک اوجاقلرینه کوستردکلری خصوصی علاقە ، بالطبع لایق اولدینی دقتی جلب ایتمکدن خالی قالمایه جقدر .

بويوك رئيس جمهور حضرتلرينك معناً و ماده رئيسي بولونقلري مليت دورنده، مليت فكري بالكز صميمي مليتورورلك دوشوندكلري برمفكوره دكل؛ متمايلاً تحقق ايدن برپروگرام و عمومى حياتك بوتون آنا دامارلرني محيط اولان بردوران دم حالنده در . بونك سببي آشكارد در . چونكه مليت فكريله بز بوتون مساعيمزى وطن حدودلري داخلنده فياض براستقامه تكميف امكاتى بوليوروز . هبسي عزيز اولان وطن چوجوقلري آراسنده اك ساغلام ارتباط و التصاق واسطه سنك مشترك و نك مليت فكري اولديغنه اعتقاد ايدييوروز .

تورك اوجاقلرينك ملي دوره حرثى و فكري فعاليت نقطه نظرندن نه قادار مهم وظائف قارشيسنده بولونقلري كزيده طبقه نك بوكونكي علاقه سيلده تبارز ايدييوروز . تورك اوجاقلري سندردين برى بكن مساعيسيله درعهده ايتديكي وظيفه ي ايفاده لياقت كوسترمشدر . بز هممز اوجاقلرك خدمتلىرنده المزدن كلنى ، مادي و معنوي هر درلو مظاهرتلري ايفا ايتك آرزوسنده يز .

بنانك تورك اوجاقلرينه يكي بر سهولت تأمين ايتمى تمى ايدرم . ملتزمك حرثى فكري ساحهده اولان تجلياتى هوسله آرانه جق قدر فياضدر . بو تجلياتى تورك اوجاقلرينك موفقيتله تحقق ايتدبرمى ديله رم .

بوكون تملى آنا جفمز ارك، تورك اوجاقلرينك معنوي ساحهده حائز اولدقلري بوكسك اعتباره مادي ساحهده علم اولماسنى تكرار تمى ايلرم .

محمد الله صبحى بكك نطقى

افتديلر ،

بوندن اون آلتى سنه اولدى . استانبولك تاريخى برجاده سنك كنارنده متواضع براوك اوست قاتنده ، ايكي چيلاق و فقير اوطهده ايلك نورك اوجاغي قورولمشدى . اوراده طويلانانلر بر اجتماع ترتيب ايتدكلري وقت سامعلرى اوطورتمق ايجون اسكمه بولامازلردى . آشاغى سوقاغه اينرلر ، جوار قهوه لردن كندى جييلردن و بردكلري اوراق بارالره اسكمه آيلرلر ، بونلرى سبرتلىرنده طاشبرلردى و اجتماعدن صكره

ینه اعاده ایدرلردی. تورک اوجاغی کندیجی ردوانکار ایدن برهوا ایچنده دوغدی. اوکا هرکس معارضدی حتی برجوق تورک منورلری بيله. دیگر عنصرلر هریشی دیکله مکه تحمل کوستریورلردی. فقط تورکلیک ماضیسندن، شرفندن وحقندن بحث اولوندیجی وقت بونلری ایشیتیمکه تحمللری یوقدی. تورک اوجاغی دیگر عنصرلرک خصوصی تساندلرینه قارشى برعکس العمل اولارق میدانه جیقدی. عثمانلی ایمپراطورلری داخلنده هرعنصرک کندینه مخصوص بردعواسی واردی. هرعنصرک حقى موضوع بحث اولوردی. دعواسی اولمایان، حقى دوشونولمین یالکز تورک کردی. تورک اوجاغی عثمانی وطنک اوزرنده صیقيلمش بریومروق کبی کوروندی و تورک دعواسی تورک اوجاغيله دیگر دعوالرک آراسنه کیردی و بر موقع طوتدی. تورک اوجاغنک ادعاسی نورک ملتک حقى، تورک ملتک شرفی واونک هرتهلکه دن مصون اولق لازم کلن استقبالی ایدی. تورک اوجاغنک دوغدیجی کوناه بوکون آراسنده ۱۶ سنه لک بر مسافه واردر.

بن شیمدی خیالک کوزيله بومسافه لری دقتله و حیرتله سیر ایدیورم. محترم افندیلر، دوردیغم نقطه دن ادعاسز، ساده برجانی کوریورم. ملی مجادله نك باشنده تورکیه بو بوک ملت مجلسنک آلتنده طویلاندیجی جانی... ملی و مبارک برکوشه... دیوارلر، وابعادی بیوک اولمایان برینا.. آیاصوفیه کبی، سلیمانیه کبی، قولیزه کبی اسکی مصرک بش آلتی بیک سنه لک آمون معبدی کبی عصرلرک حرمتله، خشوعله اطرافنده طواف ایده جکی برینا... بوچاتینک اوستنده یکی بر بایراق دالغالاندی. بو بایراغی آسیا ایلک دفعه کوریوردی. ملیت دستورینی اعلا اتمش اولان بر بایراق.. اون آلتی سنه اول ادبیات، صنعت، علم، فکر ساحه سنده دوغمش اولان ملیت پرورلک او بایراقله سیاست ساحه سنه کچدی. ساعتلرینی، دقیقه لرینی بیلدی یککز بر مجادله تاریخی سزه آکلا نه حق دکلم. بو مجادله نك ناصیل محالی ممکن قیلان بر اراده یله مظفر اولدیغی بیلورسکز. ملتلی اداره ایدهن فکر جریانلریدر. فکره مقاومت ایده جک بر قوت یوقدر.

عمریمزک داراجق حدودلری ایچنده فکر دن وتسلیدن اوزاقلانان نه قادر

مؤسسەلەرك وقوس قوجە ايمپراطورلقلرك يېقىلدىغىنى ، خرد و خاش اولدىغىنى كوردك . نورك ميلتېرورلىكى تارىخك قېد ايتدىكى ك قادر فكر جريانلارندن بىردر . بو جريان هر مانى قىزارق ، هر مەسكلى آتلايارق ، قانلى بىر بول اوستىدن يورويەرك ايلرلەدى و قىلمىز خشوع حسيەلدولو اولارق كوربيوررگە اوبوكون بىر تورك حاكىمى شىكلى آلمىش و وطن طوبراقلىرى اوستىندە بىر تورك دولتى اولمشدر .

افندىلر ؛ تورك اوجاغىك معين بىر قاچ املى واردى دىنى بىر زىمە حالندە پاشايان بىر جماعتى بىر ملت حالندە اسعاد ايتىك ؛ بوكون تورك خلقى بىر ملتدر . و بوتون ملتلىر آراسىندە شىرفلى موقى آلمىش بىر ملتدر . تورك اوجاغى تورك ملتى دورمىش ، ئولمىش و كىندى ايجىندن چورەمىش بىر مەنىتىدن جىگەرك بوتون دىنباە حاكم جانلى وىكى بىر مەنىتە كوتورمىك ايتىدەدى . او مەنىت ذىنلر كىزدە حاضر دوران ضرب مەنىتىدر . تورك ملتىك مىرشىلرى ، رىئىلىرى صلاحىتدار لىسانلىرلە بو استقامتى مەلىكەتە كوستىدىلر بو كون تورك ملتى خىرە توجە ايتىمىدر .

افندىلر ؛ حكومتك غىرتى بىز خەلقك غىرتىلە اتمام ايتىك ايتىدە يورز . تورك اوجاقلرى ، مەلىم بىرلىكلرى هلال احمر ، حماية اطفال ، طيارە جمىئىتى ، ادمان اتفاقلىرى ؛ بو سايدىقلىرم و سابىمادىقلىرم داها يوكسىك ، داها قادر ، داها مەمور و مەسمود بىر تورك ولىتى ايجون حكومتلە برابر مىجادلە ايدەن قوتلردر . يا باغچىلر بىلمىلىدركە ، تورك ولىتىك حقلىرى محفوظ اولمىق ايجون حكومتك بوكىلىدىكى سوزلرك آرقايندە خەلقك غىرتىدن درغىمىش سوزلر واردر . سىرلر ، مانعەلر چوقدر ، قىلمەلر مەمەددر ؛ ايجرى كچىلمىز . بو جمىئىتىلرك اسملىرى باشقادر ؛ فقط ھېسى بىردر . بوللر ھېب عىنى ارادەك مىختلف ساحەلردە عىنى امل ايجون جالیشان تشكىلاتىدر . ھېسى خەلقك بىر طاقم احتىاجلارنى تەمىن ايدەرك دەھاقوى بىر توركە ايجون جالیشيورلر بىز بو قارەش مؤسسەلەرلە آل آلە يورويورز .

آرقاداشلر ؛ بو نەقامدن اطرافە باقارق بىكى آقرەبى سىر ابدىيورم . بىكى آقرە بىر عشقك مەصولىدر . تورك اوجاغى عشقك مەصولى اولدىغىنى كې . . . مىلى مىجادلەبى ظفرە بىتشىد بىرنلر ، سىلاحلىرى بىراقىدن سوكراللىرىنى مىنعت آلتىرىنى

آلدیلر و بوتون تورک تاریختده کوردیکمز اوزره عمران ، انتظام و کوزه‌لک ایچون اوغراشمغه باشلادیلر . محبت بوبوتور : سوسله‌ر و کوزلشدیرر .

تورک وطنی خلاصه ایردیره‌ن محبت ، شیمدی تورک وطنی سوسله‌مک و کوزلشدیرمکه مشغولدر . تورک اوجاغی هر دین کبی اوافق بر مسجدک ایچنده ملت عشقندن دوغدی ، بویودی . کوکلری استیلا ایتدی ، اداره اولدی ، حاکمیت اولدی . دولت اولدی ، شمدی معبدلرینی بنا ایدیور . آناطولی یا ییلاسنک اورتاسنده وقتيله جدلرک آروپا و آفریقا بوللرینی سیر ایتدیکی انکین افقار قارشیسنده شمدی بز تورک استقبالتک انکین افقاربنه باقان بنامزه باشلابورز .

بودقیقه‌لرده ممکن میدرکه غازی بی خاطر لاما یالم عسکر ، سیاسی ، تشکیلاتچی ، رئیس ، تلقینچی و اصلاحاتیجی اولارق اویله اوصافی واردرکه هریری آیری آیری بر آدامک عمرینی عصرلره و ابدیته ربط ایتمکه کافی کلیر .

ملکک اک قارائلق کونلرنده اوبر کنارده طوران مدهش بر احتیاط قوتی ایش . تورکجیلکک بوتون رؤیالرینی تحقق ایتدیره‌ن عزیز رئیسمری شیمدی حرمتله ، خشوعله سلاملابورم . اونک محبتی بزم قلبمزده بر دبندر . نه مسعود بر قصاد قدرکه غازی نامنه اوجاغک تملمی عصمت پاشا آتیور . عصمت پاشا حضرتلری داها کوچوک بر ضابط کن اوجاغمزه کلیر ، ملتپرورلک و اونک امللری حقنده بزمله قونوشوردی . غازی نامنه طاشی قویاجق اولان عصمت پاشانک اسمی اوجاغک دفترده بر فخر و ضرور موضوعیدر . بو بزم ایچون ایکی مظهریتدر .

افندیلر ؛ بوندن بش عصر اول آنادولو طوبراقلرنده جدلریمز بر سیاسی وحدت ایچون غیرت ایتدیلر . اوافق بکلکلی ، آیری آیری تشکل ایش حکومتلری قالدیرارق آنادولونک سیاسی وحدتی تأمین ایتدیلر . بو کونکی نسله دوشن وظیفه ایسه مذهب لرک ، تورک لسانندن خارج اولان لهجه لرک وجوده کتیردیکی فرقلری اورتادن قالدیرارق سیاسی وحدت اوزربنه معنوی وحدتی تأسیس ایتمکدر .

تورک اوجاقلری انقلابچی و جمهورینچی حکومتک مساعینه کندی مساعینه علاوه ایدرک بویولده جالیشور و کید کیده بویون تشکیلاتیه بو مقصد ایچون جالیشمقده دوام ایدر جکدر .

حکومتزله برابر داهابویوک و داهاکوزل براسقبال ایچون یابدیمز مجادلهده تا کرى بزی موفق ایتسین ،

هاکیت میه رفیمزک یک درسته مطالعاتی :

حمدالله صبحی بکک نطق جوق حرارتی و جوق هیجانلیدی . تورک اوجاقلریک بوتون ملته برابر کچیردیکی ۱۶ سنهک خاطره لرینی برر برر جانلاندیران بونطق قاج دفعه آلیشملرله کسیدلی . خطیمز نطقی پتیردیکی وقت ایلک اول محترم باش وکیلیمز حاضر و نک حقیقی حسیاته نرجان اولان تبریکلریله اوجاقلرک غیور رئیس قدير بیوردیلر .

تورک مفکوره جیلکینی یاراتان و تورک تاریخ انقلابنده کندیسنه نورلو محیفه لری آجان تورک اوجاقلریک مرکز هیئت بناسنک ایلک نمل طاشی دون اوجاقلرک نشه و سرورلری آرهنده یوقاریده تفصیلاتی ویرمش اولدیغیمز مراسمه آتیلدی . بونا اوجاقلرک ایلک و مهم مفکوره معبدی اولق اوزره بویوک برقیمت تاریخیه یی حائزدر . اوجاقلرک شیمدی به قدر کچیردیکی فعالیت و مجادله حیاتی دوشونه جک اولورسه ق نه دهرین هیجانلر حس ایدررز .

اوجاق ۱۳۲۸ ده اجتهاد و قناعت وجدانیه سنک نورلو ایزلرنده یوروک باشلادی زمان عالم کچین بر جوق بودالالر [تورک مطبعخانه سی آجیلدی] دیه اوجاغک دین و ایمانی تنصرله تعریف ایدیورلردی .

استانبولک یوکسک و ضعیفه کچینلری ، بو ضعیف دوشونجه لی کنجیلر بزی آناتولیا شدیرمق ، قابالاشدیرمق ایستیورلر دیه کولومسیورلردی .

زمان جوق جابوق کجیدی . اوجاغک اجتهاد بولنده برنجی موفقیتی مرجوجنه ، استقباله حاضرلانا هرکنجه « بن تورکم » دیدیرمه بیلیمک اولدی .

کوجوچک یاورولریمز، ملی شاعریمزک « بن بر تورکم دینم جنسم اولودر،
ترانه لریله بدبلر کی اوزر کن بز ایمان ای دییوردق، که تورککده برکون قورتولوش
کونشی دوغاجقد. ایشته دونک چوجقلى برکونک کنجلى، دونک کنجلى
بوکونک بیوکلى اولدیلر. بوقوجه وطنده تورکدن باشقه کنديسنه آل اوزاتاجق،
یاردیم ایده چک وایجابنده یازیانه دوکوشه چک باشقه برملت اولمادیغنی واولامیه جغنی
تقدیر ایده ن بو صاف کنجلك بوکونکی انقلابی یاراندی. دوغان پارلاق انقلاب
کونشک ایستدینی آنا یوردنده اوجاقلیلر کنديلرینه مساعد برساحه بولدیلر.

انقلابدن نور آلان بوکنجلك آناطولینک هرکوشه سنه یایلدی، اوجاق دکل،
اوجاقلر تشکل ایتدی.

اون بیکارجه اوجاقلی بی، یوزلرجه اوجاغی عینی مفکوره ایله عینی هدفه دوشرو
سوق ایدن مرکز هیئتک طبعیدر، که عصری بریناسی اولمالی ایدی.

ایشته بوکون تورک اوجاقلری تاریخنده نورلو و مسعود برکوندر. بوکون
قونیلان ایلك تمل طاشی ملی تورک جمهوریتک ممتاز اولادلی اولان اوجاقلیلرک
برحجر الاسودیدر.

اوجاق تاریخک بوسه ویملی وقعه سی آنقره مزک اعماربله ده علاقه دار اولدینی
ایچون اعمار تاریخمزمده مهم بر حادنده. آنقره بونکله کوزمل و مونومانال
برینا قاراش اولیور. مرکز هیئت بناسی بیک کشیک مزین برتیا تروی مطالعه
وموزه سالونلریله عصری برژیمناستیک سالوننی، منتظم برمطبعه بی و مرکز هیئت ایله
حرث هیئت یوردلرینی محتوی وایکی بیک متره مربی اوزرینه انشا ایده چک
اوج قاتلی برینادر. تورک معمارینک عصر حاضر احتیاجاته نظراً موده دن بر
حاله قونمش اولان بوموفیقینی اثر، کنج معمارلریمزدن حکمت بککدر.

بکن سنه، اسکی خزینه هایونی وسرایلردن تقریق ایدیلن بعض آثار نادره بی
شهر ایچون معارف وکالتی طرفدن اسکی طرز معماریمزده واسکی مدرسه لریمزی
تقلیداً برموزه بناسی انشاسی معمار حکمت بکه حواله ایدیلشدی. حکمت بکن کنديسنه

ویریلن پروگرامده تماماً موفق اولمشدی . معارف وکالتی وحمایه اطفال جمعی
بنالریخده معمار حکمت بک یامشدی .

مرکز هیئت بناسنک اساس جبهه سی کاملاً مزین و مرمردر . یان جبهه لرایسه
لرکی طاشی در . بناسنک مر دیوه نلری غایت مزین و مرمردر . تیازو داخلنده
یایله جق قارتون پیه لر و عموم تزینات بناسنک معماری قلمندن جیقا جق و اوریزینال
اوله جقدر . بناسنک اوست قاتنده بر تورک سالونی یایله جقدر ، که بونده کی عموم
تزینات آنقره نك اوچ یوز سنه اولکی نقشلربنک وال ایشلربنک اساسی کوزه دیله رک
یایله جقدر . بناسنک قبوکلیدلرینه قدر هر قسمی شمعی به قدر یایله مامش بر طرزه
و ویربله جک رسمله نظراً اوریزینال اوله جقدر .